

Szemben a korszellemmel Szociális testvérek a II. világháborúban

A közelmúltban a Nunciatúra konferenciát rendezett arról, hogyan menekítette a katolikus egyház a II. világháború idején az embereket. A 70 éves évforduló kapcsán egyre inkább felfedezzük a Katolikus Egyház, s benne saját Társaságunknak a nehéz időkben mutatott helyállását, példaadását, a jelenre és a jövőre szóló útmutatását. Érthető az is, hogy a hangsúly a menekítés emberfeletti munkájára helyeződik.

Ebben az előadásban azonban a szociális testvérek második világháború idején betöltött szerepét ennél tágabb összefüggésben szeretném felvázolni, bemutatva a Társaság célját, helyzetét és azt a felvilágosító, közszellemformáló, evangelizáló munkát is, amelyet a két nagy ideológiával szemben folytattak már a világháború kirobbanása előtt. Bár a világon élő szociális testvérek száma ma is csak töredéke a ferencesekének, az Úristen által ránk bízott dinamikus karizma miatt van mondanivalónk a világ számára, és ez a II. világháború idején is megmutatkozott.

A Szociális Testvérek Társasága

A Szociális Testvérek Társasága 10 évvel Hitler hatalomra jutása és 16 évvel a II. világháború kitörése előtt, 1923-ban alakult, 35 taggal.

A Társaság alakulásától kezdve *„az újpogány világ újrakeresztelésében való szolgálatot tartja hivatásának”*, krisztusi elvek szerint *„társadalmi reformokért kívánunk dolgozni.”*¹ A szociális munka kezdetektől a társadalom egészére irányult.

Slachta Margit szerint a testvérek *„A (...) szó erejével, a szervezkedés gépezeteivel, polgárjogaik gyakorlásával, tehát szellemi fegyverekkel, megelőző tevékenységben, törvényhozói működésben, tömegeket felölelve, jövő generációkra kihatóan állnak őrt hivatásból az Egyház érdekei, a család, nő és gyermek javai mellett, vagy harcolnak értük, ha kell.”*)

Az alakulási jegyzőkönyv szerint a Társaságnak intézménye nem lehet, mivel ez akadályozná az idők jeleire történő rugalmas, társadalmi méretű válasz lehetőségét. Kimondták azt is, hogy *„sem az államtól, sem a várostól nem kérünk és nem fogadunk el semmit, ami ellenszolgáltatás nélkül, mint adomány jutna osztályrészünkül és így lekötölezne.”*² Ez utóbbi tilalom a lelkiismereti szabadságot és a szabad véleménynyilvánítást szolgálja. A Társaság munkájához ugyanis egy független lap is kapcsolódik az alapító szerint. Ha azonban *„minden lap pénzelve van a kormánytól, hogyan közölne le az a kormányt bíráló cikket?”*³ - tette fel a kérdést Slachta Margit.

Ezt a nagy célt a nagy gazdasági világválság kezdetén, teljes nincstelenségben tűzték ki.

A 35 tag már az alakulás pillanatában is három országban, Magyarországon, Romániában és az USA-ban élt, az alakulást követően pedig szinte azonnal újabb letelepedéseket indítottak, de sokan mentek külföldre azért is, hogy ott gyári munkásnőként és háztartási alkalmazottként elhelyezkedve teremtsék elő a Társaság működéséhez szükséges anyagi forrásokat.

Minden bizonnyal a külföldi tapasztalatok is segítették a testvéreket abban, hogy a kor kihívásait meglássák és azokra az örök igazságok fényében válaszolni tudjanak.

Ideológiák keresztútjában

---

¹ Vö. Társaságunk szellemi arcképe c. írás, 114-115. old. és Istent dicséző gyűlés jegyzőkönyve 161. old – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012.

² Alakulási jegyzőkönyv – Slachta Margit lelki öröksége I. 1923-1939 c. kötet 15. old, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2011.

³ Vö. A Társaság célja – Slachta Margit előadása a munkatársaknak – átnézetlen jegyzet, testvérhagyatékból, SZTT Irattár

Slachta Margit nemcsak a vörös és barna veszedelmet, a materializmus rombolását ismerte fel nagyon hamar, hanem azt is meglátta, hogy a társadalmi bajok, szociális ínség oka a bűn, a legszociálisabb tett pedig a lélekmentés.

Az ideológiákkal való szembeállásra Slachta Margit elsősorban a testvéreket készítette fel a tanítások, elmélkedések alkalmával, a testvérek pedig mozgalmakat vezettek, újságokat szerkesztettek, összefogták a dolgozó lányokat, katolikus nőket, s a jogaik érvényesítése mellett nemcsak testi, hanem szellemi, lelki táplálékot, útmutatást is biztosítottak számukra, azonnal reagálva az aktuális magyar és világpolitikai eseményekre is.

Ebben a munkában a Keresztény Női Tábor is segítette a testvéreket. A Keresztény Női Tábor tagjai a január 6-i évnyitókon kapták meg a világnézeti tájékoztatást.

1933-ban Slachta Margit valláserkölcsei mozgalmat alakított **Szentlélek Szövetség néven** azért, „*hogy a materializmusba rántott mai embert kiragadja a pogányságból, (...) és így elérni, hogy az ország mintegy a Szentlélekből újjászülessék.*”⁴)

1934-ben elindult a Szentlélek Szövetség lapja, A Lélek Szava c. havilap. Az újság, amely ugyancsak a Szentlélekből való újjászületést és a Szentlélek Úristen imádó tiszteletét hivatott szolgálni, már az első számtól kezdve írt a nyugati és keleti kollektívizmus rombolásairól, a kommunizmus és fasizmus, ahogy Slachta Margit fogalmaz, a „**nemzeti örületek**” minden fajtájáról. Már akkor felhívta a figyelmet a hitlerizmus veszedelmére, amikor a magyar társadalom még nem vette azt komolyan.

1937-ben a Társaság megnyitotta Magyarország első korszerű szociális képzőjét, a Katolikus Női Szociális Képzőt. A szociális képzés magától értetődően kiterjedt a közéletre, közszellemformálásra is.

Mit olvashattak a boldog békeidőkben, a II. világháború kitörése előtt a testvérek által szerkesztett újságokban?

A DL mozgalom (Dolgozó Leányok) lapjában egy testvér már 1933. szeptemberében Hitler uralomra jutásáról ír, felhívva a figyelmet arra, hogy a vezért nem a Hitlerrek, Sztalinok vagy Mussolinik között kell keresni.⁵

1934-ben, a Lélek Szava első számában Slachta Margit a földet Oroszországtól Mexikóig egyetlen tűzvonalnak nevezi. A bolsevizmus mellett a nemzeti örület minden fajtájának harcáról, világháborúról beszél, amelyben a sötétség szelleme a világrend belső tartópilléreit ostromolja. Szerinte a Szentlélek tűzében megkeresztelkedve elkerülhető, hogy a megoldhatatlan világkrízis világháborúhoz vezessen, ha mindannyian felveszik a harcot a rossz, a lélektelenség ellen.⁶ Mintha csak a fatimai üzenetet aktualizálná: Ha megtértek, elkerülhető a világháború.

Hogy a megtérés megtörténhessen, a Szentlélek Szövetség 1939-ben imamozgalmat indított a világbékéért, Európa vezetőiért, a keresztény szellem megvalósulásáért, amit az újságokon keresztül is népszerűsítettek.⁷

Elvek címmel eligazítást olvashattak XI. Pius Mit brennender Sorge enciklikája alapján.⁸ XII. Pius 1939. augusztusi békeszózatát is közölték, A fegyvertelen hatalom szózata a fegyverben álló emberiséghez címmel.⁹

A Lélek Szava beszámol a testvérek 1938-1939-es munkaévének legkimagaslóbb mozzanatairól. A Katolikus Női Párt (Keresztény Női Tábor) 1939. január 6-ai évkezdő gyűlésén „*mint aktuális témával, a zsidókérdéssel foglalkozott és állást foglalt XI. Pius pápa*

⁴ A Lélek Szava, I. évf. 1. szám, 1934

⁵ Aja testvér: Vezér kell c. cikke, A Dolgozó Leány II. évfolyam, 1933. szeptember

⁶ Slachta Margit: A Rossznak szervezett harca Isten Szentleke ellen – A Lélek Szava, 1934. 1. szám

⁷ Asszonyok Leányok VI. évf. 1. szám, 1939. január

⁸ Slachta Margit: Elvek c. cikke, A Lélek Szava, VI. évf. 2. szám, 1939. február 1.

⁹ A Lélek Szava VI. évf. 9. szám, 1939. szeptember 1.

vonatkozó enciklikája alapján az Egyház szellemében. Ilyen értelemben tett indítványokat (...), bejelentvén állásfoglalását a keresztény elvekkel ellenkező törvénytervezettel szemben.”¹⁰ (Nyilvánvalóan a II. zsidótörvényről van itt szó.)

„Kommentár nélkül” címmel részleteket közölnek az ausztriai Hitler-Jugend szervezetek előadásra előírt tételeiből.¹¹

Élet-halál küzdelem a gyárilag kiesztelt kegyetlenségek sorozata idején¹²

1939. szeptember 1-én Hitler megtámadta Lengyelországot. A testvérek a mozgalmak és a sajtó segítségével azonnal reagálnak az eseményre, de nemcsak ezt teszik. A Társaság házait megnyitják a lengyel menekültek előtt, így egyebek mellett az Anyaház misézője is lengyel pap volt. A testvérek heti két böjtnapot is vállaltak, hogy anyagilag is segítsék a lengyel menekülteket. A Lélek Szava októberi számában már a lengyel hadiárva karácsonyára gyűjtenek, a Szociális Képző hallgatói pedig a bő szilvatermés kapcsán a lányifjúságot harc helyett lekvárfőzésre hívják, ezzel is segítséget nyújtani a szükségben.

1940-ben Slachta Margit a katonai hatóságoknál szót emel a munkaszolgálatosokért és megpróbálja a közvéleményt is felrázni. A zsidó birtokok kisajátításáról szóló törvény meghozatala előtt levelet küldött minden képviselőnek, felszólítva őket, hogy ne az utca terrorja, hanem az igazság és jogelvőség alapján döntsenek.

Teljes erővel folytatódik a közszellemformálás is, ahogy Slachta Margit fogalmaz, „a gyökérmunka, az ország lelki egészségének szolgálata.”¹³

Margit testvér szerint az országot „keresztény és nemzeti szempontból sötét, csökönyös és tervezett erők” ostromolják, ezért szükséges a harc felvétele vagy ahogy az 1940/1941-es munkaév programjának a címe mondja, a „Szentlelkes hadbavonulás”.¹⁴ A testvérekkel tudatosítja, hogy ők a nagy közösség „szociális munkásai”, nem pedig „kedélyes szalonok műkedvelő hölgyei.”¹⁵ „Háború van, legyünk katonák!”- írja nekik 1941-ben.¹⁶ A hadvezér Krisztus (ill. helytartója a pápa¹⁷). Krisztus „győzhetetlen, zászlaja a kereszt.”¹⁸ Az igazságért harcolni kell az „álpróféták, hamis irányzatok, pusztító eszmeáramlatok” között, nem úszhatnak együtt az árral, nem hajthatnak térdeket a nem Istentől való földi hatalmasság előtt, még akkor sem, ha emiatt mindent elveszítenek.¹⁹

Folytatásokban közli A Lélek Szava XII. Pius Summi Pontificatus kezdetű apostoli körlevelét, bemutatja a jelen idők tévedéseit, az új és új alakban megjelenő bálványok harcát az igaz Istennel. Cikkek jelennek meg a vér és faj mítosz tarthatatlanságáról, szembeállítva Krisztus megszentelő vérével, amely egyedül képes nemességet adni. Folytatásokban elemzi a lap, hogy a katolikusok miért nem lehetnek nyilasok, majd 1941-ben a nemzeti ünnep kapcsán

¹⁰ Pillanatfelvételek az 1938.-1939. munkaévről – A Lélek Szava VI. évf. 7. szám, 1939. július 1.

¹¹ Kommentár nélkül, A Lélek Szava, VI. évf. 8. szám, 1939. augusztus

¹² Vö. Küzdelem a lelkiségért c. írás, 97. old – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012.

¹³ „Társaságunk félévi munkája a hazafias háborús fronton” c. írás – A Testvér XIV. évf. 1. szám, 1943. január

¹⁴ Vö. Szentlelkes hadbavonulásunk, Éves program c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 41. old.

¹⁵ Vö. Testvérek c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 45. old.

¹⁶ Vö. Szélvészben c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 56. old

¹⁷ Vö. Január 6. c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 119. old

¹⁸ Vö. Szélvészben c. írás és Tanítás a mottóról c. írás, – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012. 56. és 76. old.

¹⁹ Vö. Tanítás a mottóról c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 54-55. old.

a magyarságról szóló számban rámutatnak, hogy az „összes népi sajátosságok nem öröklöttek, hanem szerzettek.”²⁰

1942-től Slachta Margit teljesen a világnézeti küzdelemnek szenteli magát. A Társaság egységes gondolkodását mutatja, hogy a magyar kerület új főnöknőjének a zsidó származású Rónai Paula testvért választották. Már mindhárom zsidótörvény életbelépett ekkor, a Társaság mégis ahogy Margit testvér fogalmaz, „száz százalékos egységben” vonult mögötte.²¹

Kevésnek tartották a küzdelem eddigi lehetőségeit, ezért országos mozgalommá szélesítve világnézeti tanulmányi estéket rendeztek. A Lélek Szava is teljesen ennek szolgálatába állt.

A világnézeti tanfolyamokon a hit és a közélet kapcsolatát állították középpontba:

*A földi pokol tüzét ugyanis a krisztusi igazságok és jogrend megtagadása gyújtotta meg, s mindenki állampolgári, politikai tevékenységet végez, aki a tömegeknek előéli ezeket.*²²

„... a keresztény meggyőződésnek alapjait kell magunkban megerősítenünk, azonban távolról sem maradunk az alaptételek egyszerű leszögezésénél, hanem levonjuk belőlük a következtetéseket. Át fogjuk tekinteni az egyénre, a társadalomra és az államra alkalmazandó igazságokat, melyek elől nem térhet ki sem az egyes, sem a közület, ha nem akarja az alapismereteket megtagadni.

Tanulmányainknak tehát csak kiinduló pontját képezik a krisztusi igazságok, a bennük rejlő kérlelhetetlen logikai gondolatsor végeredményben az államélethez vezet minket.²³

*„A hitigazságok hivatása nem kizárólag az, hogy az embert az Örökkévalóságban boldogítsák. Első hivatáskörük a föld: ahol érvényre jutnak, ott megáldják a földi életet.”*²⁴

S a testvérek valóban nemcsak hirdették, hanem elő is élték a krisztusi igazságokat.

Különböző mozgalmakat szerveztek és vezettek. A már említett DL mozgalom, Keresztény Női Tábor, Szentlélek Szövetség és Testvérszövetség mellett az ONCSA (Országos Nép és Családvédelmi Alap), a Magyar a magyarért mozgalom, a KLOSZ, a cselédlányok Zita körei, a Katolikus Tisztviselőnők Egyesülete, a Katolikus Háziasszonyok Szövetsége, a Vasúti Misszió országos és helyi vezetését látták el. Tejakciókat és népkonyhát szerveztek, hivatástanfolyamot és varrótanfolyamot tartottak, vármegyei szociális előadóként, szegénygondozóként, Belügyi Szociális Szervezetben vagy katonakórház ápolójaként dolgoztak, gazdasági iskolát, gyógyiskolát, leányotthonokat, leánykollégiumot, árvaházat, cselédotthont, napközi otthont és üdülőt vezettek Komáromtól Kolozsvárig, amelyekbe szükség esetén befogadták a front és a deportálás elől menekülteket egyaránt. Az anyaországi szociális munka mellett bekapcsolódtak az I. és II. Bécsi döntés miatt visszacsatolt országrészek szociális munkájába is. Salkaházi Sára testvér Kárpátalján a Técsői és Rahói járás szociális előadója lesz 1941. februárjáig.

Világnézeti filmdélutánokat, estéket, matinékat, villámelőadásokat szerveztek. Dramatizált előadásokon ismertették a pápa körleveleit, felhívva a figyelmet minden egyes ember felelősségére. Lelki gyakorlatokat tartottak a világnézeti Credo alapján.²⁵

²⁰ Dr. Leopold Antal: Ki a magyar, A Lélek Szava VIII. évf. 3. szám

²¹ Vö. Pünkösöd után c. írás, A Testvér XIII. évf. 6. szám, 1942. június

²² Vö. Társaságunk szellemi arcképe c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 116. old.,

²³ Részletek Világnézeti és Társadalomtudományi Tanulmányi Esték első tanulmányi estjének vázlatából, Lélek Szava IX. évf. 2. szám, 1942. február, 12. old

²⁴ Miért bocsátja A Lélek Szava hasábjait a Keresztény Női Tábor rendelkezésére? Lélek Szava, 1942. február, 10. old

²⁵ Vö. Credo c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 128-132.. old.

A földi és alvilági pokloknak való ellenállásban, a földi és örök boldogság megőrzésében segítségük volt a Szentlélek,²⁶ a kegyelem, 1940-ben a nagy munka idején beállított negyed óráska külön szentségimádás,²⁷ a hűség, az áldozat.²⁸

„(...) az új pogányság irányzata már az egész állami és politikai életben felszínre jutott és így nap-nap mellett, sőt sokszor óráról-óra felmerült a kérdés, hogy az Úristennek vagy a Vele ellentétben álló állami törvényeknek, vagy pártrendeleteknek engedelmessédjünk-e. (...) Az az elhatározásunk, hogy Krisztus Urunkhoz cselekvőleg hűek maradunk, egyáltalán nem volt veszélytelen és a bekövetkező bonyodalmakat is tekintetbe vettük elhatározásunknál.”²⁹

Az óráról-óra felmerülő kérdésre nem mindig született jó válasz, de ha kellett korrigáltak. Wittinghoff Ágnes testvéréről tudjuk, hogy Komárom megyei szociális előadó volt Szálasi nemzetvezetővé választása idején. Ekkor az államigazgatás tagjainak is fel kellett esküdniük a nemzetvezetőre. Amikor vele is aláírták a nyilatkozatot, a többiekkel együtt aláírta, de azonnal elbizonytalanodott. Vonatra ült, Pestre utazott az Anyaházba megkérdezni, hogy ezt mi alá szoktuk-e írni. Nem szoktuk – volt a válasz. Erre visszautazott és kihúzatta magát. Nemcsak az állását veszítette el rögtön, de azt a jót is, hogy sokak szociális helyzetén segítsen. Mégsem alkudott meg az igazsággal.

A veszélyeket jellemzi, hogy a csendőrség központi nyomozóparancsnoksága 1941. október 21-én elrendelte Slachta Margit „bizalmas és feltűnés nélküli megfigyelését.”³⁰ Pár hónap múlva – a Keresztény Női Tábor 1942. január hatodik seregszemléje után – a német követ a külügyminisztérium útján emelt vádat ellene. Alsó fokon elítélték és csak a Királyi Tábla mentette fel.³¹ Egy év múlva Pest vármegye nyilvánosan megbélyegezte őt az 1943. február 7-i közgyűlésen.³² A vatikáni és svéd védelem alá helyezett anyaházba és a testvérek által vezetett egyéb házakba nem egyszer törtek be a nyilasok, a Slachta Margit által szerkesztett A Lélek Szava c. lapot folyamatosan cenzúrázták, 1944-ben pedig elsőként be is tiltották.

Beadványokat, leveleket szerkesztettek, gyűjtéseket, karitatív akciókat szerveztek a katonák, hadifoglyok, munkaszolgálatosok sorsának javítása, a krisztusi igazságok érvényesítése, az emberi méltóság megőrzése, az ország lelki egészségének szolgálata érdekében.³³

A deportálások megkezdését követően Slachta Margit levelek tömegét küldte a legkülönbözőbb helyekre. Ha kellett, a helyszínre utazott (1941-ben Körösmezőre, 1942-ben, 1943-ban Szlovákiába), sokat alkalmatlankodott a hatóságoknál, egyházi és civil kapcsolatok révén próbálta elérni az elhurcolások beszüntetését, kihallgatást kért és kapott a pápánál, amivel sikerült megakadályoznia a szlovákiai zsidók deportálását. Római tartózkodása alatt fogalmazta meg a ma is aktuális Világnézeti Crédóját.

A testvérek a Nunciatúrával és másokkal, pl. a Szent Kereszt Egyesülettel együttműködve menekítették az üldözötteket. Aki tehetett, részt vett a keresztelési

²⁶ Vö. Közeledik a Pünkösöd! A diadalmas pünkösöd ünnepe c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 38. old.

²⁷ Vö. Testvérek c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 46. old.

²⁸ Vö. Tanítás a mottóról c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 53. old.

²⁹ Vö. Istent dicséző gyűlés jegyzőkönyve c. írás, 1945. május 22. – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 153. old.

³⁰ MOL K149-1941-8—1626, SZTTI 1130/1.

³¹ Nemzetgyűlési Napló, 1947. II.25. 927. hasáb

³² Vö. Mona Ilona: Slachta Margit, Corvinus Kiadó, Budapest, 1997., 151. old.

³³ Vö. Társaságunk féléléves munkája a hazafias és háborús fronton c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 101. old.

felkészítésekben, de saját keresztleveleiket is átengedték azoknak, akik nem akartak megkeresztelkedni. A Felvidéken ma is él egy testvér, aki évtizedekig nem mert Magyarországra jönni azért, mert akinek ő átengedte a papírjait, az Magyarországon meghalt és az Ő neve alatt temették el.

Amikor már a keresztlevelek és hamis papírok sem segítettek, akkor mindenkit mentettek. Megnyitották a vezetésük alatt álló DL és egyéb otthonokat, a rendházaikat, míg ők maguk rokonoknál, ismerősöknél aludtak ez alatt az idő alatt. A Budapest-Nagyvárad-Jankovich telep háromszögben különböző városokban és falvakban helyezték el és költöztették az üldözötteket, ha kellett. Eközben a Társaság saját noviciátusa is három csoportban menekült a front elől.³⁴

Ennek az embermentésnek lett tudatos áldozata Salkaházi Sára testvér, akinek életfelajánlását az Úristen elfogadta.

Az Atyaisten, mindenek Teremtője, Atyja, Birtokosa, minden hatalom Kútfeje, minden jognak Forrása, minden törvényszerűség szerzője, a mindenség Kormányzója, mindenek Uralkodója, személyes- és közéletünk Ura vonta be Margit testvért és a testvéreket ebbe a hatalmas munkába és tette azt eredményessé.³⁵ Neki legyen hála mindezért.

„A további pünkösdi esemény (...) Megtörtént Paula tv. kerületi főnöknővé történt választása tényében (...) Mi benne állunk a tűzvonalban, ahonnan nemcsak hogy elmozdulunk nem szabad, hanem rohamkészen kell állnunk. Ha sor kerül rá, védjük a veszélyeztetett pontokat. Paula testvérnek (...) nem mondhatunk szebb köszönetet, mintha minden testvér arról biztosítja, hogy tisztában van hivatottságával, tisztában van a helyzet végtelen komolyságával és azért száz százalékos egységben vonult mögötte és kitárt lélekkel, nagy szeretettel és tudatossággal fogadja minden irányítását.³⁶

³⁴ Vö. Mona Ilona: Slachta Margit, Corvinus Kiadó, Budapest, 1997., Korszellemtől függetlenül c. fejezet

³⁵ Vö. Credo c. írás – Slachta Margit lelki öröksége II. 1940-1945 c. kötet, Salkaházi Sára Alapítvány, Bp, 2012., 128-132.. old.

³⁶ Vö. Pünkösöd után c. írás, A Testvér XIII. évf. 6. szám, 1942. június

Credo³⁷ (Lélek Szava 1944. febr. 15.-XI. évf. 4. szám, 28-31. old)

HISZEK A MINDENHATÓ ISTENBEN

aki Magát és az erkölcsi világot a Tízparancsolatban kinyilatkoztatta.

I. HISZEK AZ ATYAISTENBEN,

mindenek Teremtőjében,
minden embernek Atyjában,
minden létezőnek Birtokosában,
minden hatalomnak Kútfejében,
minden jognak Forrásában,
minden törvényszerűség Szerzőjében,
mindenek Jutalmazójában és Büntetőjében,
a mindenség Kormányzójában,
mindenek Uralkodójában,
minden számonkérés Urában.

HISZEK TEREMTŐ ATYÁNKBAN:

Aki az embert társul veszi a teremtésben,
Aki őt részelteti a szülői méltóságban,
Aki vele osztozik a birtoklásban,
Aki neki részt enged a hatalomban,
Aki őt felemeli a jognak hordozására,
Aki őt képesíti törvényhozásra,
Aki hatalmat ad bíraskodásra,
Aki őt bevonja kormányzására,
Aki őt felkeni uralkodásra,
-- De mindenben kötelezi számadásra.

VALLOM TEREMTŐNK ATYASÁGÁBAN:

az embertestvériséget, az emberi egyetemességet,
az Istentől függés mellett, az emberi szabadságot,
a viszonylagosság mellett, az emberi önrendeltetést.

VALLOM, HOGY:

embernek ember, szervezet, állam nem birtokosa,
ember, embernek, szervezetnek, államnak nem tulajdona,
Isten ellen nincs érvényes törvényhozás,
Az Ő szent akaratával szemben bűn a jogfosztás,
Ember nem engedheti meg, amit Isten nem akar,
földi hatalom meg nem tilthatja, amit Isten megenged,
nem parancsolhatja, amit Isten tilalom alá vetett!
Hiszek Teremtő Atyánkban, Mindenek Urában!

---

³⁷ Lélek Szava 1944. febr. 15.-XI. évf. 4. szám, 28-31. old

II. HISZEK JÉZUS KRISZTUSBAN, AZ ATYA EGYSZÜLÖTT FIÁBAN, A VILÁG MEGVÁLTÓJÁBAN!

Aki bizonyoságot tett arról, hogy Isten abszolút hatalom,
 hogy az erkölcsi törvény szent és sérthetetlen,
 hogy a bűn rosszasága rettenetes,
 hogy az igazság kérlelhetetlen és alkuatlan,
 de az isteni irgalom határtalan.

HISZEK A VILÁG MEGVÁLTÓJÁBAN:

aki szenvedésével és halálával az isteni haragot kiengesztelte,
 bűnadósságunkat letörlesztette,
 minket a bűn hatalmából kiváltott,
 és a természet kötöttségéből kiszabadított.

HISZEK A MEGVÁLTÓBAN:

aki az Isten-gyermekségünket visszaszerezte,
 az embertestvériséget önmagában megszentelte.
 Aki megtanított, hogy a bűnt gyűlöljük és a bűnösön könyörülünk,
 másért inkább elégtételt adjunk, minthogy tőle elégtételt vegyünk.
 Aki megmutatta, hogy a rosszat csak jóval győzhetjük le,
 hogy Istenhez nem bosszúért, hanem bocsánatért kell kiáltani.

HISZEK JÉZUS KRISZTUSBAN:

Aki nemcsak az egyének megváltója, hanem a társadalomé és az államéleté is.
 Aki feltörte számunkra
 a világot alkotó, építő és megváltó szeretet misztériumának pecsétjét.

HISZEK MEGVÁLTÓNKBAN!

III. HISZEK A SZENTLÉLEKBEN:

Minden kegyelem osztogatójában,
 A hét ajándék Kútfejében,
 Az igazság és szeretet Lelkében,
 Aki nélkül nincs Isten-gyermeki élet,
 aki nélkül nem érthetjük meg a szeretet titkát,
 nem élhetjük meg a szeretet életét.

HISZEK A SZENTLÉLEKBEN:

Akinek kegyelme nélkül tévedésekbe süllyedünk,
 balgaságokat gondolunk,
 magunknak a földön poklokat teremtünk.
 Aki nélkül a sátánt, lelkünk ellenségét le nem győzhetjük,
 Aki nélkül nem üdvözülhetünk.

HISZEK A MEGSZENTELŐ SZENTLÉLEKBEN!

IV.

VALLOM:

A kősziklára épített Anyaszentegyházat,
 Krisztus rendelte örökségünket, Anyánkat,

Vallom, tisztelem, szeretem, követem Krisztus Urunk földi helytartóját, a Római Pápát.

VALLOM:

hogy a földön mindennek célja és értelme az ember igaz boldogsága, azon túl örök üdvössége.

HISZEM: életünk végső célját, az örök életet. Ámen.

V. Mindezen igazságokért ünnepélyesen ellene mondok mindennek és mindenkinek, aki és ami Istennek, lelkünknek ellenére gondolkodik, érez, és akar új világot építeni!

Megtagadok minden közösséget a földi bálvány-istenekkel és a sátán hitvallásával: a gyűlölettel!

Igazságtól és szeretettől eltelve, ünnepélyesen átadom és lekötöm magamat a Szentháromság egy Istennek: Az Igazságnak és Szeretetnek. Isten engem úgy segítjen és a Boldogságos Szűz! Ámen.